

بررسی آثار تصرفات طرفین بعد از انحلال عقد بیع

سپیده خسروشاهی^۱، محمدرضا فلاح^۲

(sepidkhosroshahi@yahoo.com)

چکیده

آزادی تصرفات طرفین در عوضین بعد از انعقاد بیع از آثار مسلم و پذیرفته شده می باشد؛ ماده ۳۰ قانون مدنی مقرر می کند: «هر مالکی نسبت به مایملک خود حق هر گونه تصرف و انتفاعی را دارد مگر در مواردی که قانون استثنا کرده باشد» عقد بیع و طرفین آن نیز از این قاعده مستثنی نیستند، طرفین عقد را منعقد کرده اند تا مجاز باشند با خیالی راحت هر گونه تصرف در مال جدید خود بنمایند و آثار تصرفات آنها نیز فقط به خود آنها مربوط باشد. ولی این امر تا آنجاست که عقد با یک پدیده ی استثنای نام «انحلال» مواجه نشود. انحلال بیع روند طبیعی و نرمال عقد را برهم بزند و موجب آثاری برای عین مبیع و ثمن، طرفین و حتی ثالث شود، در این مقاله هدف بررسی این آثار جدید و یافتن راه حل های جدید و متناسب در راستای ارتقاء نظام حقوقی داخلی باشد.

واژگان کلیدی: بیع - تصرف - انحلال

مقدمه

از آن هنگام که بشر به زندگی اجتماعی روی آورد، برای رفع نیاز های خود و تامین مایحتاج زندگی به معتمله و داد و ستد با دیگران پرداخت. هم پای تحول در سایر بخش های زندگی و به موازات تغییر و ازدیاد نیازهای بشر، معاملات نیز دستخوش دگرگونی و تحول شد. پس از انعقاد عقد هر یک از طرفین به مفاد آن ملزم و پایبند شده. عدم ثبات اقتصاد و نوسانات شدید در بازار امروزی و کاهش بی رویه ارزش پول، همچنین تلف یا معیوب در آمدن مورد معامله به طوری که ادامه وجودی آثار عقد، موجب عسر و حرج و ضرر و زیان مالی و غیرمالی به هریک از طرفین می شود. که در این صورت طرفین روی به انحلال عقد به یکی از اسباب (فسخ، اقاله، انفساخ) می شوند. در اینصورت عقد از ادامه حیات باز می ماند اما از زمان انعقاد تا زمان انحلال طرفین قطعاً تصرفاتی را در مال خواهند کرد.

از مهم ترین حقوق انسان ها همان حق مالکیت است خواه این حق به واسطه سند باشد یا به واسطه ید در اماره تصرف، همانطور که می دانیم و در قانون نیز بیان شده هیچ مالی را از تصرف صاحب آن نمی توان

^۱ کارشناس ارشد حقوق خصوصی

^۲ عضو هیئت علمی دانشگاه شاهد تهران